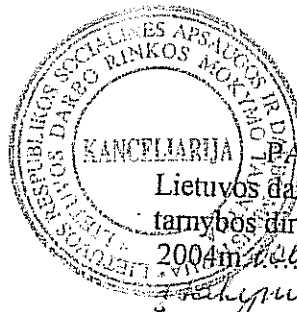


LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR  
DARBO MINISTERIJOS



PATVIRTINTA  
Lietuvos darbo rinkos mokymo  
tarnybos direktoriaus  
2004m. balandžio mėn. 22 d.  
sakymu Nr. V(8) - 68

**MEDIENOS RŪŠIUOTOJO MOKYMO PROGRAMA**

**WOOD SORTER**

Programos valstybinis kodas: 261054302

Suteikiama profesinė kvalifikacija: medienos rūšiuotojas

Mokymosi trukmė: 4 savaitės

Bazinis išsilavinimas: staliaus; medienos apdirbimo staklininko; gaterininko kvalifikacija

**Programa suderinta**

UAB "Jundos stalių dirbiniai"  
Direktorius G. Jegelevičius

2004m. kovo mėn. 31 d.

**Programa suderinta**

Vilniaus prekybos, pramonės ir  
amatu rūmai Alytaus filialas  
Direktorius P. Jaciunskas

2004m. kovo mėn. 31 d.

**Programa suderinta**

Profesinio mokymo  
metodikos centras  
Direktorius prof. V. Dienys

2004m. kovo mėn. 02 d.

**Darbo rinkos profesinio mokymo programų ekspertų išvados:**

*Programoje numatytos veiklos sritys, kompetencijos, mokymo tikslai ir dalykų struktūra atitinka šiandieninius darbdavių keliamus reikalavimus, todėl ji gali būti taikoma mokyti medienos rūšiuotojus darbo rinkos mokymo įstaigose.*

Komisijos pirmininkas

P.Jaciunskas

2004-03-26

## PROGRAMOS ANOTACIJA

Integruojantis į Europos Sąjungą ir norint įsitvirtinti medienos bei jos gaminių rinkoje – būtina gera kokybė. Gaminių kokybei įtakos turi ir žaliavos, ir darbuotojų kvalifikacija ir daug kitų faktorių.

Atlikus medienos apdirbimo pramonės darbuotojų apklausą, nustatyta, kad mokančių ir gebančių rūšiuoti medieną pagal keliamus reikalavimus darbuotojų regione labai trūksta. Todėl iškilu būtinybė rengti medienos rūšiavimo specialistus.

Atsižvelgiant į darbdavių pageidavimus ir darbininkams keliamus reikalavimus paruošta medienos rūšiuotojo kvalifikacijos tobulinimo programa. Sudarytoje programoje plačiai nagrinėjami standartų reikalavimai apvaliajai ir pjautinei medienai, numatytas medienos rūšiuotojo darbo įgūdžių tobulinimas. Kadangi tobulinantys kvalifikaciją yra praėję stalių, stalių, staklininkų; medienos apdirbimo staklininkų ar stalių, medienos apdirbimo staklininkų programą ir įgiję praktinius įgūdžius, mokymo programa primena svarbiausius dalykus ir supažindina su medienos standartais. Mokymo programos tikslas – išmokyti dirbti pagal standartų keliamus reikalavimus.

Mokymo programoje praktinis mokymas užima 57 %. Kvalifikaciją tobulinantys asmenys jau turi darbo patirtį, tai praktinis mokymas organizuojamas medienos apdirbimo įmonėse, kur aprūpinama reikalingais matavimo, žymėjimo ir medienos pjovimo elektriniais įrankiais, veikia skersinio ir išilginio medienos pjovimo staklės. Besimokantieji dirba savarankiškose darbo vietose, vadovaujant gamybinio mokymo instruktoriui.

Mokymo programa skirta asmenims, turintiems staliaus; medienos apdirbimo staklininko; staliaus, staklininko; staliaus, medienos apdirbimo staklininko kvalifikaciją. Mokymo plane numatytas valandas galima keisti iki 20%, atsižvelgiant į mokinių turimas žinias, darbo patirtį.

Išklausius visą teorinį mokymą ir atlikus pilną praktinį mokymą bei bandomuosius kvalifikacinius darbus, organizuojamas teorinio mokymo egzaminas – testas, pagal mokymo įstaigos sudarytus medienos rūšiuotojo mokymo programos klausimus.

Sėkmingai išlaikius kvalifikacinį egzaminą, asmenims išduodamas kvalifikacijos pažymėjimas (lygmuo 1500), kuriame pažymima, kad asmuo sugeba dirbti medienos rūšiuotoju.

Mokymo programą parengė UAB Alytaus darbo rinkos mokymo centro vyresnieji profesijos mokytojai Bronius Petkus, Rimantas Avižienis ir Stasė Stravinskienė.

## PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo  
tarnybos direktoriaus  
2004 m. balandžio 22 d.  
įsakymu Nr. V(9) – 68

### KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

#### **Kvalifikacija : medienos rūšiuotojas/a**

##### **Ateinantis mokytis turi žinoti :**

- 1) naudojamų medžių veisles, jų savybes ir ydas;
- 2) matavimo ir žymėjimo įrankius;
- 3) medienos pjovimo defektus, jų atsiradimo priežastis, šalinimo būdus;
- 4) pjovimo teorijos pagrindus;
- 5) darbų saugos, priešgaisrinės saugos reikalavimus.

##### **turi mokėti :**

- 1) atskirti naudojamų medžių veislę;
- 2) naudotis matavimo ir žymėjimo įrankiais;
- 3) pjauti medieną rankiniais elektriniais įrankiais;
- 4) pjauti medieną įvairiomis medienos apdirbimo staklėmis;
- 5) apskaičiuoti pjaunamos medienos išeią;
- 6) laikytis darbų saugos, priešgaisrinės saugos ir elektrosaugos reikalavimų;

##### **Baigęs mokytis turi žinoti :**

- 1) reikalavimus medienos ir ruošinių kokybei pagal galiojančius standartus;
- 2) medienos rūšiavimo standartus;
- 3) sandėliavimo ir paketavimo taisykles.

##### **turi mokėti :**

- 1) rūšiuoti medieną pagal standartų reikalavimus;
- 2) atlikti pjautos ir nepjautos medienos apskaitą;
- 3) taisyklingai sandėliuoti ir surišti medieną į paketus.

## SUDERINTA

UAB „Jundos stalių dirbiniai“  
direktorius

\_\_\_\_\_ G.Jegelevičius  
2004 m. kovo 31 d.

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo  
tarnybos direktoriaus  
2004 m. balandžio 22 d.  
įsakymu Nr. V(9) – 68

**MOKYMO PLANAS**

Kvalifikacija : medienos rūšiuotojas.  
Mokymo trukmė : 4 savaitės (140 val.)

| Eil. Nr. | Dalyko pavadinimas   | Valandų skaičius | Iš jų praktinių užsiėmimų |
|----------|--|------------------|---------------------------|
|          | <b>Teorinis mokymas</b>  | <b>60</b>        | <b>10</b>                 |
| 1.       | Medienotyra  | 20               | 2                         |
| 2.       | Medienos matavimo, žymėjimo ir apdirbimo įrankiai ir įrenginiai                                      | 8                | -                         |
| 3.       | Medienos rūšiavimo darbai  | 18               | 6                         |
| 4.       | Medienos džiovinimas   | 4                | -                         |
| 5.       | Darbuotojų sauga ir sveikata; ergonomika   | 10               | 2                         |
|          | <b>Praktinis mokymas</b>   | <b>80</b>        | <b>80</b>                 |
| 1.       | Praktiniai darbai , atliekant rūšiavimo darbus, įmonėje  | 80               | 80                        |
|          | <b>Iš viso</b>   | <b>140</b>       | <b>90</b>                 |
|          | <b>Baigiamajam teorinių žinių tikrinimui skiriama po 30 min. kiekvienam egzaminuojamam asmeniui.</b> |                  |                           |

# MOKYMOUI REIKALINGOS SĄLYGOS

## 1. REIKALAVIMAI MOKYMO BAZEI

### 1.1. Teoriniam mokymui reikalinga :

Mokymo kabinetas ar klasė aprūpinti reikalingomis priemonėmis :

- 1.1.1. Vaizdumo priemonėmis :
  - medienos, pjaustinių, stalių gaminių, jų detalių pavyzdžiais;
  - matavimo, žymėjimo įrankiai;
- 1.1.2. Rašomąja lenta, braižymo priemonėmis;
- 1.1.3. Projekcine aparatūra su jai paruošta demonstravimo medžiaga;
- 1.1.4. Standartais, darbų saugos instrukcijomis;
- 1.1.5. Specialybės literatūra.

### 1.2. Praktiniam mokymui reikalinga :

1.2. Medienos apdirbimo darbo baras su matavimo, žymėjimo, rankiniais elektriniais pjovimo įrankiais ir medžio pjovimo staklėmis savarankiškam darbų atlikimui, asmeninėmis ir kolektyvinėmis darbų saugos priemonėmis.

## 2. REIKALAVIMAI PROFESIJOS MOKYTOJUI

2.1 Darbo rinkos profesinio mokymo įstaigų profesijos mokytojai, dirbantys pagal šią programą turi būti :

- įgiję profesinio mokymo programą atitinkančią dalykinę kvalifikaciją aukštesniojoje arba aukštojoje mokykloje;
- turėti mažiausiai trejų metų praktinio darbo patirtį mokymo programą atitinkančioje veiklos srityje;

įgiję pedagoginę kvalifikaciją darbui su besimokančiais suaugusiais žmonėmis.

2.2. Praktinio profesinio mokymo instruktoriai, vykdantys praktinį mokymą, turi turėti atitinkamos specialybės profesinę kvalifikaciją ir turėti mažiausiai trejų metų praktinio darbo patirtį mokymo programą atitinkančioje veiklos srityje.

## ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMOS

## TEORINIS MOKYMAS

## 1. MEDIENOTYRA

Šis dalykas mokymo programoje yra pagrindinis. Pakartojama žinios apie medienos sandarą, medžių veisles, ydas, fizines ir mechanines bei technologines medienos savybes. Mokantis šio dalyko besimokantieji supažindinami su medienos terminais, standartais ir jų keliamais reikalavimais. Neturėdami šių žinių jie negali dirbti.

Dalyko mokymo trukmė 20 val.

Dalyko mokymosi turinys :

| Eil. Nr.       | Temų ir potemių pavadinimas  | Valandų skaičius | Iš jų praktiniams užsiėmimams |
|----------------|--|------------------|-------------------------------|
| 1.             | Medienos sandara. Medžių veislės: lapuočių, spygliuočių, medžių veislių atpažinimo metodika.   | 2                | -                             |
| 2.             | Medienos rūšys.  | 1                | -                             |
| 3.             | Medienos ydos : šakotumas, plyšiai, stiebo formos ydos, medienos sandaros ydos, grybiniai pažeidimai, cheminiai atspalviai, vabzdžių išgraužos. Jų įtaka medienos kokybei. Susipažinimas su standartais. | 2                | -                             |
| 4.             | Ydų matavimo metodika. Biologinių ydų matavimo metodika. Jų standartai.  | 2                | 1                             |
| 5.             | Medienos fizinės savybės : drėgnis, džiūvimas, higroskopiškumas, nuodžiūvis, brinkis ir išbrinkis, vidiniai įtempimai, medienos persimetimas, spalva, blizgesys, tekstūra, tankis.                       | 1                | -                             |
| 6.             | Medienos mechaninės savybės : atsparumas gniuždymui, tempimui, statiniam lenkimui, šlyčiai, ilgalaikis atsparumas ir nuovargis, deformatyvumas,  | 1                | -                             |
| 7.             | Medienos technologinės savybės : smūginis tūsumas, kietumas, gebėjimas laikyti vinis ir medvarščius, lankstumas, atsparumas dilimui, skalumas.   | 1                | -                             |
| 8.             | Apvaliosios ir pjautinės medienos terminai.  | 2                | -                             |
| 9.             | Apvaliosios medienos kokybės standartai.   | 2                | -                             |
| 10.            | Pjaustiniai ; lentos, tašai, tašeliai. Pjautinės medienos standartas.  | 2                | -                             |
| 11.            | Klijuotų gaminių kokybės nustatymas pagal standartus.  | 2                | 1                             |
| 12.            | Stalčiaus dirbinių mediena. Bendroji medienos kokybės klasifikacija.   | 2                | -                             |
| <b>Iš viso</b> |  | <b>20</b>        | <b>2</b>                      |

## 2. MEDIENOS MATAVIMO, ŽYMĖJIMO IR APDIRBIMO ĮRANKIAI IR ĮRENGINIAI

Tai svarbus mokymo dalykas įgyjant medienos rūšiuotojo kvalifikaciją, nes supažindina su naudojamais naujais ir žinomais matavimo bei žymėjimo įrankiais, jų periodine patikra ir primena rankinių elektrinių pjovimo įrankių ir pjovimo staklių paruošimą ir panaudojimą.

Dalyko mokymo trukmė 8 val.

Dalyko mokymosi turinys :

| Eil. Nr.       | Temų ir potemių pavadinimas   | Valandų skaičius | Iš jų praktiniams užsiėmimams |
|----------------|---|------------------|-------------------------------|
| 1.             | Matavimo ir žymėjimo įrankiai : ruletė, metras, kampiniai, mikrometras, gulsčiukas, slankmatis. Jų periodinė patikra. | 1                | -                             |
| 2.             | Rankiniai elektriniai pjovimo įrankiai.   | 1                | -                             |
| 3.             | Skersinio medienos pjovimo staklės.   | 2                | -                             |
| 4.             | Išilginio medienos pjovimo staklės.   | 2                | -                             |
| 5.             | Medienos pjovimo staklių kinematinės schemas.   | 2                | -                             |
| <b>Iš viso</b> |   | <b>8</b>         | <b>-</b>                      |

## 3. MEDIENOS RŪŠIAVIMO DARBAI

Tai svarbiausias mokymo dalykas įgyjant medienos rūšiuotojo kvalifikaciją. Mokydamiesi išsiaiškina medienos kokybės standartus, matmenų matavimo metodus, leistinas nuokrypas, rūšiovimą pagal išvaizdą.

Dalyko mokymo trukmė 18 val.

Dalyko mokymosi turinys :

| Eil. Nr.       | Temų ir potemių pavadinimas  | Valandų skaičius | Iš jų praktiniams užsiėmimams |
|----------------|--|------------------|-------------------------------|
| 1.             | Apvalioji ir pjautinė mediena. Matmenų matavimo metodika.                      | 2                | 1                             |
| 2.             | Apvaliosios lapuočių ir spygliuočių medienos kokybės klasifikavimas            | 2                | -                             |
| 3.             | Medienos rūšiovimas pagal išvaizdą   | 2                | 1                             |
| 4.             | Kampų ir plokštumų statumo nustatymas. Plyšių gylių nustatymas.                | 2                | 1                             |
| 5.             | Apvalioji ir pjautinė mediena. Leistini nuokrypiai ir rekomenduojami matmenys. | 2                | -                             |
| 6.             | Apvaliosios medienos matavimo ir tūrio nustatymo taisyklės                     | 2                | -                             |
| 7.             | Pjautinės medienos tūrio nustatymas  | 2                | 1                             |
| 8.             | Medienos sandėliavimas   | 2                | 1                             |
| 9.             | Medienos paketavimas   | 2                | 1                             |
| <b>Iš viso</b> |  | <b>18</b>        | <b>6</b>                      |

#### 4. MEDIENOS DŽIOVINIMAS

Mokantis šio dalyko suteikiama žinios apie drėgmės nustatymo būdus ir medienos džiovinimą, reikalavimus džiovinimui.

Dalyko mokymo trukmė 2 val.

Dalyko mokymosi turinys :

| Eil. Nr.       | Temų ir potemių pavadinimas                        | Valandų skaičius | Iš jų praktiniams užsiėmimams |
|----------------|--|------------------|-------------------------------|
| 1.             | Medienos drėgmės nustatymas naudojant drėgnomačius | 1                | -                             |
| 2.             | Medienos džiovinimo būdai.                         | 2                | -                             |
| 3.             | Reikalavimai medienos džiovinimui.                 | 1                | -                             |
| <b>Iš viso</b> |  | <b>4</b>         | <b>-</b>                      |

#### 5. DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA; ERGONOMIKA

Šis dalykas yra labai svarbus, nes jame išaiškinama saugaus darbo esmė, jo užtikrinimui keliami reikalavimai. Išnagrinėjamos gamybinio traumatizmo priežastys medienos apdirbimo įmonėse. Supažindinama su elektrosaugos bei priešgaisrinės saugos reikalavimais darbo vietoms ir darbo aplinkai, aplinkosaugos reikalavimų svarba, darbo kultūros svarba ir ergonomika.

Supažindinama su darbų sauga atliekant pakrovimo ir iškrovimo darbus ir dirbant medžio pjovimo elektriniais rankiniais įrankiais ir staklėmis.

Dalyko mokymo trukmė 10 val.

Dalyko mokymosi turinys :

| Eil. Nr.       | Temų ir potemių pavadinimas  | Valandų skaičius | Iš jų praktiniams užsiėmimams |
|----------------|--|------------------|-------------------------------|
| 1.             | Reikalavimai darbo vietai pagal darbo vietų ir įrengimų nuostatus. Asmeninės ir kolektyvinės apsaugos priemonės. Instruktažai.                 | 1                | -                             |
| 2.             | Saugos ir sveikatos darbe reikalavimai atliekant pakrovimo, iškrovimo darbus rūšiuojant ir sandėliuojant medieną medieną.                      | 2                | 1                             |
| 3.             | Saugos ir sveikatos darbe reikalavimai dirbant išilginio, skersinio pjovimo staklėmis, rankiniais elektriniais medienos pjovimo įrankiais.     | 2                | -                             |
| 4.             | Pagrindiniai elektrosaugos ir priešgaisrinės saugos reikalavimai medienos apdirbimo įmonėse. Pirmosios pagalbos suteikimas įvairiais atvejais. | 2                | 1                             |
| 5.             | Darbo kultūra ir ergonomika.   | 1                | -                             |
| 6.             | Gamybinio traumatizmo priežastys ir nelaimingų atsitikimų tyrimas  | 2                | -                             |
| <b>Iš viso</b> |  | <b>10</b>        | <b>2</b>                      |



## PRAKTINIAI DARBAI, ATLIEKANT MEDIENOS RŪŠIAVIMO DARBUS ĮMONĖJE

Tai pagrindinis etapas, nes jo metu formuojami reikalingi būsimai darbinei veiklai profesiniai gebėjimai ir įgūdžiai.

Dalyko mokymo trukmė - 80val.

Dalyko mokymosi turinys :

| Eil. Nr.       | Temų ir potemių pavadinimas  | Valandų skaičius |
|----------------|--|------------------|
| 1.             | Darbų saugos instruktažai darbo vietoje, susipažinimas su darbo vieta ir matavimo įrankiais. | 2                |
| 2.             | Medienos matavimo, žymėjimo ir medienos pjovimo elektrinių įrankių paruošimas darbui.        | 6                |
| 3.             | Medžių veislių ir medienos rūšių atpažinimas.  | 2                |
| 4.             | Apvaliosios ir pjautinės medienos rūšiavimas pagal Valstybinius ir įmonių standartus.        | 30               |
| 5.             | Medienos ydų nustatymas pagal pobūdį.  | 6                |
| 6.             | Medienos skersinio ir išilginio pjovimo staklių paruošimas darbui.                           | 2                |
| 7.             | Medienos pjovimas išilginio ir skersinio pjovimo staklėmis.                                  | 8                |
| 8.             | Medienos tūrio paskaičiavimas.   | 6                |
| 9.             | Medienos sandėliavimas.  | 6                |
| 10.            | Medienos paketavimas   | 6                |
| 11.            | Bandomasis darbas  | 6                |
| <b>Iš viso</b> |  | <b>80</b>        |

## BAIGIAMASIS ŽINIŲ PATIKRINIMAS

Baigiamasis besimokančiųjų žinių patikrinimas vykdomas kvalifikacijos egzamino forma.

Kvalifikacijos egzaminas organizuojamas ir vykdomas remiantis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyta Kvalifikacinių egzaminų vykdymo tvarka, patvirtinta darbo rinkos profesinio mokymo reglamentuose. Ji numato, kad egzaminas susideda iš dviejų dalių :

- 1) bandomojo kvalifikacijos darbo atlikimo įmonėje .
- 2) teorinio egzamino – testo iš šių dalykų :
  - medienotyros;
  - matavimo, žymėjimo įrankių;
  - medienos rūšiavimo darbai;
  - darbų saugos .

Kvalifikacijos egzamino vykdymui projekto vadovo įsakymu sudaroma egzaminų komisija, kurios pirmininkas yra darbdavių atstovas. Nariais gali būti mokymo įstaigų specialistai, darbo biržų mokymo organizatoriai, projekto vykdytojai, darbdaviai. Profesijos mokytojas, vykdęs mokymą egzaminuojamoje grupėje, egzamine gali dalyvauti, bet tik su patariamąjo balso teise.

Sėkmingai baigę mokymo programą asmenys įgyja medienos rūšiotojo kvalifikaciją ir jiems išduodamas kvalifikacijos pažymėjimas (lygmuo 1500)..

Sėkmingai baigusiais laikomi tie asmenys, kurie gauna ne žemesnius kaip 5 balų įvertinimus (pagal dešimties balų vertinimo sistemą) tiek iš bandomojo kvalifikacinio darbo, tiek iš teorinio egzamino.